

Tixqiq (għal S.)

Nadia Mifsud

It-tifel raqad fl-aħħar. Wara kważi tliet kwarti nbennen u nħannen, għal tikka ma marritx għajni bija u spicċajt għonost qablu!

Nerġa'nħossli moħħu. Bil-battikata li ħa l-ewwel, sar aħmar nirien u kważi ġieni dubju kienx qed jibki għax ma jiflaħx. Imma le, ta, ma jidhirx li għandu d-deni.

It-tifel lil missieru jixbah. Minni kważi ma ħa xejn ħlief forsi l-kulur ta'xagħru. Imma l-bqija proprja missieru. In-nokkli. Għajnejh. Il-forma tagħhom. Il-kulur. Il-ħarsa li jagħti meta ma jkunx irid jobdi. In-nemex. Xufftejh. It-tbissima. Geddumu. Nogħxa nħares lejh. Speċjalment meta narah rieqed daqstant kalm.

Nogħxa u nitkexkex inħares lejh. Għax ifakkarni x'għogobni f'Sandro meta ltqajt miegħu. Ifakkarni x'għadu jogħgobni f'Sandro – minkejja kollox!

Nogħxa narah rieqed daqstant kalm. Nogħxa u nitkexkex għax ninduna kemm hu fragli, kemm għadu żgħir, kemm għad għandu bżonna.

Tgħid fejn hu Sandro? Meta ġej lura? Ġej lura?

Fil-verità, lanqas naf jien stess nixtix xi ġiġi lura jew le.

Kultant nixtiequ mejjet. Nimmaġinah għaddej bħal gażzu u jinfaqa' ma' xi ħajt. Jonkella jisfronda b'attakk tal-qalb li jħallih tal-post. M'għadx għadni naf xi nħoss lejh dar-raġel. Inħobbu u nobogħdu fl-istess ħin.

Kulma xtaqt, relazzjoni bħal kulħadd. Familja bħal kulħadd. Inħares lejn sħabi u ngħir għalihom. Ngħir ta' veru, għax għalihom kollox simpliċi. Kollox

tajjed jġiġhom! Għala jien le? Għala dejjem jien li nidhol f'dal-basal? Hajti dejjem hekk kienet – pass 'il quddiem u tlieta lura. X'għandi hażin?

Xtaqt raġel li jfihimni, li jirrispetta l-fehmiet u l-għażliet tiegħi, li jaf ikun teneru, li jaqsam miegħi l-ferħ u d-dwejjaq tal-ħajja. Riddt persuna li magħha nista' naqsam il-ħolm u l-biżgħat tiegħi.

U ara x'ħadt minflok!

"X'mingħalik se tagħmel? Li ma kontx pačoċla! Mingħalik se tbeżzagħni bil-pulizija, eh? Hekk mingħalik, eh? Ta' min jafdak ukoll!"

"Ma kienx imissek erfajt idejk fuqi ..."

"U se tkompli għaddejja biha, arak! Erfajt idejja fuqek, meta bilkemm missejtek? Ar'hemm hej, kemm sirt delikata! Aħjar tgħid li qed tesagera. Aħjar tgħid li int qatt ma jkollok aptit xejn. Lanqas immissek ma nista! Mela jien mhux żewġek jew? M'għandix dritt nieħu naqra gost ma' marti, jew? Dak li jmissek mort tgħidilhom lill-pulizija żgur. Int mara bla demm. Lanqas taf tagħtih pjaċir 'il raġel. Qażżiżtni u xebbajttni, dak li naf. Imissek tistħi! Tmur tgħid lill-pulizija kontra żewġek stess! Imissek tistħi, dak żgur!"

"Imissek tistħi int! Bilkemm missejtni, trid x' tmur! Kemm tiflaħ tkun giddieb? Għal tikka ma lwejtlix idi ganċ. Mela m'għandix dritt jien ma jkollix aptit is-saħniet kollha tiegħek? U l-gundalla li kelli f'wiċċi ... Blu! Blu kien wiċċi! Lanqas ix-xogħol ma stajt immur. Kelli nigdeb u neħodha sick. Lanqas biċċa pakkett ħalib ma stajt immur nixtri ... għax min jaf x'kienu jgħidu n-nies!"

"Eh fejn trid kemm tinkwieta x'jgħidu n-nies! Ar'għand il-pulizija, ma tantx inkeddejt, ingħid! Ma jafux kemm ikolli nissaportik in-nies. Dejjem bil-gdiedem. Dejjem tibki. Dejjem qisek wiċċ laskri. Għandek xorti għadni ma qlibthielekx. Ma nafx x'qed nistenna, ħa ngħidlek. In-nisa l-oħra mhumiex bħalek, ar' ma taħsibx. Mhux ta' b'xejn mar mal-perita Chris! Moħħu f'postu kien, ħa ngħidlek. Biex imbagħad spicċajt twikkejt bik jien. Kif xbajt, ħaqq ommok! Xbajt fuq li xbajt! U ara ma jfettillekx tmur tpeċlaq terġa', għax nifgak! Madonna tal-Ħniena, naħlef li nifgak!"

Jaqbad il-*magazine* li għandu f'idu, jirrumblah, isabbtu tnejn fuq il-mejda, imbagħad jitfagħhuli għal rasi, imma ma jolqotnix. Jiġbed dagħwa, jaħtaf il-gakketta li ilha mill-bieraħ filgħaxija mad-dahar tas-siġġu u jitlaq 'il barra. "Illejlja tistenninix," iġarali b'ċerta sfida qabel ma jsabbat il-bieb ta' barra warajh qisu jrid jaqilgħu miċ-ċappetti.

It-tisbita tal-bieb taħsad lit-tifel li jispiċċa jinfexx f'biċja. Nixtieq nibki b'halu. Il-kliem ta' Sandro dejjem iħallili f'ħalqi dit-togħma aċiduża. Inħossni vojta, eżawsta, imgerrma minn ġewwa.

"Xxx, ma ġara xejn, qalbi," ngħid lit-tifel jien u ngħollih minn ġol-*playpen*. "Xxx, hawn qiegħda l-Mamà." Imma t-tifel ikompli jibki. "Papà, papà," jinsisti. Inħoss qalbi qed tixxaqqaq.

Dil-ġlieda kollha ma' Sandro għax jumejn ilu mort l-għassa u għamilt rapport. Inzerta kien hemm pulizija mara. Għidt għall-erwieħ. Kollox qlajt. Kollox. L-għajjat, it-tgħajjir, it-theddid, is-sess li jġegħelni nagħmel. Kollox. Ma nafx kienx ikolli l-kuraġġ ngħid kollox kieku l-pulizija nziertaw kollha rġiel. Ma' mara, differenti. Mara tifhemek, mara tagħdrek. Mara tista' tifhem il-biża' u r-rabja li tħoss meta raġel jisforza lilu nnifsu fuqek.

Mort l-għassa u r-rapportajtu, iva, għax idejjaqni meta jiġi minn warajja jithakkek miegħi u nħoss nifsu jindiehes mal-qarquċa ta' widinti. Kważi nsir tal-ġibs. Idejjaqni u jbeżżagħni. Nevita sal-icken taħrika li ma jmurx xi darba jgidimhieli widinti. Kapaċi, ħa ngħidlek. Kapaċi żgur.

Ikolli noqgħodlu. Anki l-ġimgħa ta' wara li wellidt lit-tifel kelli noqgħodlu. Avolja ma kellix aptit. Avolja l-punti kienu għadhom ma fiqix u kont għadni qed inħossni qisni l-imġengla. Avolja sidri kien kollu xquq. Avolja d-demmi kien għadu ġej ġmielu. Hsibtu ħa jifhem. Hsibtu ħa tiġih ħniena minni. Bdejt nittama li jitqazżeż. Imma le. Kelli noqgħodlu. Jew hekk jew isib mara oħra li lesta tissodisfa l-bżonnijiet tiegħu.

Kull darba li jisfurzani, inħoss il-mibegħda tingema' b'ħal ragħwa fil-qiegħ tal-istonku, inħossha tielgħa fija ftit ftit, tinfirex tul ġismi sakemm wiċċi kważi jiħdar u nkun se nfur l-aħħar. Fil-verità, huwa dardir. Fil-verità, nipprova kemm nista' ma niċċaqlaqx tant li l-ġogi ftit ikun għad fadlilhom biex jiġġammjaw. Nibla' fija l-iskossi. Sakemm ilesti. U meta fl-aħħar idur fuq in-naħa tiegħu, sodisfatt li ħa minni dak li ried, inqum u mmur naqla' l-velenu kollu fil-loki. Għad xi darba naqla' fwiedi ta' veru.

Kemm ħa ndum naqla' ġo fija? Kemm se ndum nigdem ilsieni u nbaxxi rasi għal kulma jgħidli, għal kulma jridni nagħmel? Forsi jmissni naħtaf l-okkazjoni, ladarba mhux qiegħed hawn u hemm ċans li ma jiġix lura llejja. Nitlaq. Nitlaq bit-tifel. Neħles lili nnifsi mill-ħafna tiegħu. Imma issa t-tifel raqad u ġa daqqew l-għaxra. M'għandix aptit nerga' nqajmu wara l-battikata li ħa biex

lorqod. Imbagħad f'dal-bard! U fejn naqbad immur bħallikieku? Lil missieri u lil ommi ma rridx ninkwetahom. Mhux biżżejjed ommi l-ħin kollu tibra' l-pinnoli tal-pressjoni! U missieri għadu qed jiġi f'tiegħu wara l-attakk tal-qalb li tah f'Novembru. Il-kunjata nsieha! Mhux għax mhix mara tal-affari tagħha, imma dak li jagħmel binha kollu tajjeb. U żgur li mhux se teħodni bis-serjetà. Kieku ibqa' ċerta li ċċempel mill-ewwel lil Sandro u tgħidilna "nirranġaw".

Bħallikieku hemm x'tirranġa, ħej! M'iniex belha! Nies vjolenti ma jinbidlux. U Sandro mhux se jinbidel. Avolja dejjem iwaħħal fija. Avolja, skont hu, it-tort kollu tiegħi għax inqabbizhielu bir-ras iebsa li għandi.

Lanqas jekk inċempel lil sħabi, mhux żgur jemmnuni. Għax quddiem in-nies storja oħra. Quddiem in-nies, it-tnejn li aħna nxeddu maskra u nilagħbu l-parti ta'koppja normali. Quddiem in-nies, iġib ruħu ta' missier eżemplari. It-tifel dejjem f'dirgħajh. U hu dejjem jitbissem. Jiċċajta ma' kulħadd. Joffri d-drinks. Jilgħabha tal-cool. Ma jaħtafnix. Ma jidgħix. Ma jgħidx kliem baxx. L-iktar l-iktar jaqbad miegħi b'mod inkejjuż, biex idaħħak. Jaqbad ma'xi ċucata li nkun għidt jew għamilt u jipprova jwaqqagħni taċ-ċajt imma mhux b'kattiverja ovvja. U jekk nitbikkem, nispiċċa nidher jien il-kerha, anki ma' sħabi jew ma' qrabati: "liiii, kemm tiegħu għalik, ħej!," u eja, kemm ma tafx teħodha ċajta!"

L-għaxra u nofs. Fejn hu Sandro? *Min* hu Sandro?

Tgħid ngħid lil Ruth? Magħha biss nimmaġinani niftaħ qalbi. Ara lil Tania u lil Charmaine ma nimmaġinanix ngħidilhom. Kull darba li niltaqgħu, Charmaine taqbadha fuq kemm hemm ġenituri l-iskola li m'għadhomx flimkien u t-taħwid li hemm ħabba f'hekk. "Donnu ħadd m'għadu jistikkja ma' ħadd," għandha ħabta tgħid. U Tania l-ħin kollu titfa' r-ritratti tagħha u ta' Simon fuq Facebook, wieħed isbaħ mill-ieħor, u tgħid x'għamli u fejn marru u x'taha għall-*birthday* u fil-Milied. Ġimgħa vaganza Tenerife taha, allajbierek! Mur għidilhom! Ara jien, jien qlajt ħatfa tal-babaw għax qal li kellimtu b'leħen żorr quddiem il-ġenituri. Bilkemmm konna għadna kif dħalna fil-karozza li ma qallix, "Ara x'qed navżak, ara ma tippruvax tilgħabha tal-brava miegħi għax nifqgħak." Imbagħad, biex aktar iwerwirni, saq bħas-salvaġġ tul il-*coastroad* kollha. Darbtejn konna se naħbtu. Għal tikka m'għamiltx taħti bil-biża'. Dak li ħadt għall-Milied!

Ruth għandha mnejn temminni. Qatt ma qaltli xejn kontra Sandro, imma kienet l-unika waħda li kellha l-kuraġġ tgħidli, "Aħsibha sew. Kulma ilkom flimkien disa' xhur" meta Sandro u jien ħabbarna d-data tat-tiegħ. U kienet hi

wkoll li ġiet tgħidli li lil Chris kienet ratu ma' tfajja oħra xahrejn biss qabel ma suppost kellna niżżewġu. Li kieku ma fethitlix għajnejja hi, wisq probabbli li kont niżżewweġ lil Chris u kien ikompli jaqlibhieli mal-perita qisu xejn mhu xejn. Kellha raġun Ruth, kien imissni m'għaġġilthomx daqstant l-affarijiet.

***

Il-mowbajl tiegħi qiegħed fuq il-mejda tal-kċina u mhux fuq il-komodina ta' ħdejn is-sodda fejn ħallejtu jiċċarġja qabel ma dħalt ninħasel. Le, f'nofs il-mejda, bħal prova tad-delitt li wettaqt. U Sandro qisu ġolf bilwieqfa mal-mejda, idu lesta biex taħtaf il-mowbajl jekk biss nipprova mmissu.

"Daħallek messaġġ, " jgħidli. "Mingħand Ruth. "

Qalbi tagħmel tikk. Imma nipprova ma nurihx li qed nibza'.

"Kif taf li mingħand Ruth?"

"Għax naf. Għax qrajtu. Kollha qrajthom il-messaġġi li bgħatt lil Ruth u li bagħtitek lura. Għalhekk daww il-mistoqsijiet kollha dwar *whatsapp* u mhux *whatsapp*, ja ... ? Lanqas naf x'int! M'hemmx kelma għalik! Žibel! Bżieq!"

"M'għandek l-ebda dritt taqra l-messaġġi tiegħi mingħajr permess ..."

"Eh le, m'għandix? Min qallek? Int qed tgħidu dan? U int x'int? X'taħseb? Li se timpresjonani? Tgħid mhux se nibza' minn nemla bħalek?"

"Tini l-mowbajl. "

"Ejja ħudu. "

"Għidtlek tihuli. "

"Ejja ħudu jekk trid. Imma kun af li l-messaġġi tiegħek u ta' Ruth kollha ħassarhom! "

"Li ma kontx ... "

U nogħdos għal fuq il-mejda, nipprova naqbad il-mowbajl imma jilħaq jaħtaf qabli. Narah iferfer il-mowbajl f'idu l-leminjia, 'il fuq kemm jista' jkun fejn żgur ma nistax nilħqu. Ezatt bħalma ġieli jagħmlu t-tfal iż-żgħar meta jkunu jridu jinku lil xulxin.

"U tgħid m'iniex se ntiħulek? Biex toqgħod tikkonfossa minn wara dahri! Mela ħsibtni iblah, jew? " U jimbuttani b'idu x-xellugija.

Nirreżistilu. Nerġa' nogħdos ikkargata għal ġo fih did-darba. Naf li qed ngħajjat, u li b'id waħda qed infajjar bil-ponn fuq sidru waqt li bl-oħra qed

niġġebbed kemm nista' biex nilhaq il-mowbajl. U Sandro qed juża driegħu x-xellugi bħala tarka kontrija u jidhaq daħqa mimlija kattiverja. Imbagħad, ħin bla waqt, nara l-minkeb ta' Sandro niezel b'saħħa għal fuqi u nħoss id-daqqa fuq il-ġenb ta' rasi, ħdejn għajni x-xellugija. Ninħasad. Nitlef il-bilanċ u nagħti ġieħ passi lura.

"Ara ma' min qed tagħmel l-arja wkoll! Qisek żikk ġo bott!"

Fil-pront, idoqq il-mowbajl tiegħu. Joħorġu mill-but ta' wara u jħares lejn in-numru. Jekk mix-xogħol, bilfors ikollu jwieġeb għax dal-*weekend* qiegħed *on standby*. Iwieġeb. Sadanittant, lit-tifel taqagħlu l-kuċċarina fl-art u jinfexx iħanxar. Sandro jonfoħ tnejn, jimbuttani bil-goff minn quddiemu u joħroġ mill-kċina. Imma kif appena jaqbez il-bieb tal-kċina, iwaddab il-mowbajl tiegħi bil-herra fl-art. Bl-iskop li jkissru, ovvja. Imbagħad jibqqa' sejjer fil-kamra tagħna biex ikun jista' jitkellem. Ninduna li għalaq il-bieb warajh. Wasal iċ-ċans. Jew issa jew qatt. Naħtaf lit-tifel minn ġol-*highchair*. Immur niġbor il-mowbajl mill-kuritur. Il-ħgieġa mxaqqa imma għadu jaħdem. Moħħi u qalbi għaddejjin bil-mija. Għajnejja qed iniggżu bid-dmugħ imm'issa mhux ħin il-biki. Hemm bżonn nitlaq. ISSA. Il-karozza tiegħi qiegħda fil-garaxx. Aħjar nieħu tiegħu mela. aktar faċli u anqas nagħmel storbju. Iċ-ċavetta suppost qiegħda fil-kexxun *tas-sotto specchio* li hemm fl-intrata. Nispera. Iva, hawn qiegħda. Indefffisha fil-but tal-*jeans*. Ħdejn *is-sotto specchio*, mitluq fl-art, hemm il-basket li kelli lbieraħ ix-xogħol. Nifta' l-mowbajl fih u niċċekkja għandix il-portmoni u ċ-ċavetta tad-dar. It-tifel għadu qed jibki. Ħallih, aħjar hekk – sakemm qed jibki, iċ-ċans hu li Sandro jibqqa' fil-kamra. Qed nirtogħod. Jekk jaqbadni, ipattiheli bil-kbir. Niftaħ il-bieb tal-*cupboard* fejn hemm l-ixkupa u noħroġ borża taż-żibel li fiha ħbejt xi ftit ħwejjeġ għalija u għat-tifel. Sandro għadu fil-kamra. Nista' nisma' leħnu fil-bogħod, imma ma nistax nifhem x'inhu jgħid. Dir-roġħda ma nistax nikkontrollaha. Jew issa jew qatt, nerga' ngħid lili nnifsi. Naqtagħha li m'għandix ħin noqgħod nilbes iż-żarbun. Għandi wieħed fil-borża, hekk jew hekk, imbagħad inbiddu aktar tard. Niftaħ il-bieb ta' barra bil-mod kemm jista' jkun biex Sandro ma jindunax, noħroġ fuq il-bankina bit-tifel għadu jibki f'id waħda, bil-basket u l-borża taż-żibel fl-id l-oħra, u bil-papoċċ roża li tatni oħti għall-Milied f'saqajja. Qed tqattar ix-xita. Ma jimpurtanix. Nagħlaq il-bieb warajja, naqsam it-triq għal fuq il-bankina ta' faċċata, niftaħ il-karozza, inpoġġi lit-tifel fis-sit tal-karozza. "Se mmorru dawra, ħanini," ngħidlu biex forsi

jikkalma ffit, imma ma jridx jaf. Minflok, jerga' jaqbad iħanxar. "Xxxx, xxxx, isa tibkix, inkella joħroġ għalina l-Papà u jirrabja magħna talli qed nagħmlu ħafna storbu." It-tifel jibda jferfer idejh u saqajh, jiżżegleg u jistira fuq is-siġġu biex bħal speċi ta' jgħidli li le, ma jridx imur dawra. Jien qed nissara mal-bokkla u nitlob li Sandro għadu ma nduna b'xejn. Qed nissarra mal-bokkla b'għajnejja fuq il-bieb ta' barra. Il-papoċċ qed inħossu jixxarrab, imma dik l-anqas ħaġa. Ejja, fl-aħħar irnexxieli naqfel il-bokkla. Nidħol fil-karozza. Ir-roġħda għadha hemm, imma jirnexxili nistartja. U nitlaq. Għajnejja aktar fuq il-mirja tan-nofs u tal-ġnub milli quddiem. Is-sit qiegħed daqsxejn 'il bogħod mill-*istearing*, imma mhux se nieqaf issa. Imqar nilħaq indur il-kantuniera. Jekk nersaq ffit 'il quddiem fuq is-sit, saqajja jleħħqu bl-eżatt mal-pedali. Sakemm indur il-kantuniera, Sandro jibqa' ma jitfaċċax. Irnexxieli! "Irnexxielna!" ngħid lit-tifel li issa donnu kkalma naqra għalkemm għad fadal xi żewġ demgħat iħufu fuq xfur għajnejh. Nitbissimlu. "Tlaqna dawra."

Ix-xita issa niezla ġmielha. It-tifel qed jilgħab b'subgħajh stess u jgedwed. Nitbissem bla ma rrid. Nitbissem u nitbikkem fl-istess ħin. Għax issa, f'daqqa waħda, qed inħoss il-weġġha fuq għajni x-xellugija fejn Sandro tani daqqa ta' minkeb. Ugigħ itektek, u ħruq. Incaqlaq ħarira l-mera u ninduna li għajni bdiet tintefaħ fil-ġenb u li għandi xaqq żgħir eżatt fejn jispiċċa l-ħaġeb. Xaqq b'tikka żgħira demm u ffit materja. Probabbli sa għada tiġi tidher qisha selħa.

Mill-basket, nista' nisma' l-mowbajl iżarżar. X'aktarx Sandro. Żgur li Sandro. Imma m'iniex beħsiebni noħorġu mill-basket il-mowbajl. Jerga' jżarżar. Hallih iżarżar! Ix-xita qed iżżid. Nagħti daqqa t'għajn ta' malajr fil-mera biex nara li Sandro żgur mhux qiegħed xi mkien warajja bil-karozza tiegħi. Ninqata' minn ġewwa hekk kif nilmaħ Fiat bajda eżatt bħal tiegħi. Wiċċ is-sewwieq ma nistax narah għax qablu hemm karozza oħra. Tgħid hu? Qalbi tant qed tħabbat bis-saħħa li qed nibza' li dalwaqt tinfaqa'. Imbagħad niftakar li ċ-ċavetta tal-karozza tiegħi għadha fil-basket għax ilbieraħ, kif wasalt id-dar, mort dritt inbidel il-ħarqa tat-tifel li bdiet tinten intiena nobis. U l-*ispare* konna tlifnieha. Il-Fiat bajda ddrur lejn il-lemin, taqbad it-triq tax-xatt. Nieħu nifs qawwi. Il-mowbajl jerga' jibda jżarżar u jien issa qed nitbissem għax naf li Sandro ma jstax jiġi għalija. U jekk ċemplulu biex jidħol xogħol, se jkollu jara kif se jagħmel biex imur.

Fit-tarf tat-triq hemm l-għassa tal-pulizija.

Għażiż Sandro, mil-lum 'il quddiem, biex tkellimni, bl-avukat.